

genomen dat ondanks de verleende vergunning de 'majesteits-schender' niet aan het woord zou komen. Lieder en als 'Hop, hop hang de socialisten op' en 'Nieuwenhuis moet zakjes-plakken hi ha ho' droegen er niet toe bij dat de gemoederen tot rust kwamen. Integendeel, de redevoering kon niet doorgaan en de socialistische voorman moest door de politie in veiligheid worden gebracht. Onder het geschreeuw van 'Oranje boven' werd het interieur van het koffiehuis grondig vernield. Een dag later gebeurde hetzelfde met de woningen van als socialist bekend staande stadgenoten. Deze 'Oranjefurie' die ook al in Amsterdam, Den Haag en Leiden had gewoed, bezorgde de socialisten een kater. Maar tegelijk was gebleken dat een deel van de laagste volksklasse te mobiliseren viel tégen in plaats van vóór Oranje¹⁴).

Deze gebeurtenissen zullen de ijverig kranten-lezende Emma niet onbekend zijn gebleven. Zij zal eruit begrepen hebben dat in Rotterdam de Oranje-aanhang nog strijdbaar was, maar dat dat ook kon veranderen. Schokkend was het de revolutiegeest aan het werk te hebben gezien. Dit alles moet op haar die zo gehecht was aan gezag, orde en discipline wel een diepe indruk hebben gemaakt. De groeiende tegenstellingen in het volksleven, waaraan behalve de socialisten ook de volgelingen van Abraham Kuyper, met hun doleantie en maatschappelijke antithese, krachtig bijdroegen, zag zij als een gevaar voor de eenheid van het volk. Zich bewust van de samenbindende functie van het koningschap besloot zij als regentes er actief aan mee te werken, dat de eenheid onder Oranje bewaard zou blijven. Met energie zette zij zich aan wat zij als haar levensopdracht zag. Deze was niet de bevordering van eigen eer, maar het onverkort bewaren van de koninklijke waardigheid, zodat Wilhelmina na haar inhuldiging dezelfde staatkundige rechten zou hebben als haar overleden vader¹⁵).

Reeds op 23 november 1890, de dag van het overlijden van Willem III, die zij met zoveel toewijding had verpleegd, werd Emma beëdigd voor een tijdelijk regentschap. Dit liep af op 8 december daaraanvolgende, toen zij in de Gothische Zaal aan de Kneuterdijk in een gecombineerde vergadering van de Eerste en Tweede Kamer plechtig beëdigd werd als regentes en voogdes. Haar regentschap zou duren tot Wilhelmina de grondwettelijke meerderjarigheid op 18-jarige leeftijd zou hebben bereikt. Het jonge koninginnetje was 10 en koningin Emma 31 jaar toen het regentschap aanving.

De kranten stonden in het algemeen welwillend ten opzichte van